

Sygn. akt: IV Ca 725/16

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 07 grudnia 2016 r.

Sąd Okręgowy w Płocku IV Wydział Cywilny – Odwoławczy

w składzie następującym:

Przewodnicząca – SSO Małgorzata Michalska

Sędziowie SO Wacław Banasik

SO Renata Wanecka (spr.)

Protokolant st. sekr. sąd. Anna Bałdyga

po rozpoznaniu na rozprawie 7 grudnia 2016 r. w P.

sprawy z powództwa J. O. i M. S.

przeciwko (...) Spółce Akcyjnej w T.

o pozbawienie wykonalności tytułu wykonawczego

na skutek apelacji powodów

od wyroku Sądu Rejonowego w Sierpcu z 19 lutego 2016 r.

sygn. akt I C 768/15

1. zmienia zaskarżony wyrok w punkcie 2 w ten sposób, że opisany w punkcie 1 wyroku tytuł wykonawczy pozbawia wykonalności w części dotyczącej odsetek umownych w wysokości 1,12 % dziennie liczonych od kwot:

- 4.931,08 zł od 2 lipca 2002 r.,

- 5.128,87 zł od 2 sierpnia 2002 r.,

- 5.075,02 zł od 3 września 2002 r.,

- 5.093,91 zł od 2 października 2002 r.,

- 4.996,38 zł od 3 listopada 2002 r.

do dnia 21 października 2011 r.

2. oddala apelację w pozostałej części;

3. zasądza solidarnie od J. O. i M. S. na rzecz (...) Spółki Akcyjnej w T. kwotę 2.400 (dwa tysiące czterysta) złotych tytułem zwrotu kosztów zastępstwa prawnego za II instancję.

Sygn. akt IV Ca 725/16

UZASADNIENIE

W pozwach złożonych 12 listopada 2014r. J. O. i M. S., skierowanych przeciwko (...) Spółce Akcyjnej w T., domagali się pozbawienia tytułu wykonawczego w postaci nakazu zapłaty wydanego przez Sąd Rejonowy w Gdańsku 3 września 2003r. w sprawie IX GNc 4201/03 wykonalności. Wskazali, że z uwagi na przedawnienie, świadczenie objęte tytułem wykonawczym, nie może być egzekwowane.

(...) S.A. w T. wniosło o oddalenie powództwa i podniosło, że nastąpiła przerwa w biegu przedawnienia, ponieważ 16 grudnia 2003r. wierzyciel złożył wniosek o egzekucję. Komornik Sądowy przy Sądzie Rejonowym w Sierpcu A. P. postanowieniem z 7 listopada 2014r. umorzył postępowanie, z uwagi na bezskuteczność egzekucji.

Na rozprawie 12 sierpnia 2015r. Sąd połączył sprawę I C 768/15 ze sprawą I C 769/15 i prowadził ją pod numerem I C 768/15.

Wyrokiem z 19 lutego 2016r. Sąd Rejonowy w Sierpcu pozbawił wykonalności tytuł wykonawczy w postaci nakazu zapłaty wydanego przez Sąd Rejonowy w Gdańsku 3 września 2003r. w sprawie IX GNc 4201/03 w stosunku do M. S. i J. O. w części dotyczącej odsetek umownych od dnia 3 września 2003r. do dnia 21 października 2011r., oddalając powództwo w pozostałym zakresie oraz zasądził solidarnie od powodów na rzecz pozwanego kwotę 2.474 zł tytułem zwrotu kosztów procesu.

Sąd Rejonowy ustalił:

W dniu 3 września 2003r. Sąd Rejonowy w Gdańsku wydał w sprawie IX GNc 4201/03 nakaz zapłaty w postępowaniu upominawczym, w którym orzekł, iż J. S. (nosząca obecnie nazwisko O.) oraz M. S. w ciągu dwóch tygodni od doręczenia nakazu mają zapłacić (...) S.A. w T. kwotę 25.225,26 zł z umownymi odsetkami w wysokości 1,12% dziennie od kwot: 4.931,08 zł od 2 lipca 2002r., 5.128,87 zł od 2 sierpnia 2002r., 5.075,02 zł od 3 września 2002r., 5.093,91 zł od 2 października 2002r., 4.996,38 zł od 3 listopada 2002r. w każdym przypadku do dnia zapłaty wraz z kosztami. Sąd Rejonowy w Gdańsku nadał nakazowi zapłaty klauzulę wykonalności.

Wnioskiem z 16 grudnia 2003r. (...) S.A. w T. wniosło do Komornika Sądowego przy Sądzie Rejonowym w Sierpcu o wszczęcie egzekucji przeciwko J. O. oraz M. S.. Komornik prowadził egzekucję pod sygnaturą Km 18/14, które umorzył 7 listopada 2005r., wobec bezskuteczności egzekucji.

W dniu 22 października 2014 roku do Komornika Sądowego przy Sądzie Rejonowym w Sierpcu wpłynął kolejny wniosek (...) S.A. w T. o wszczęcie egzekucji przeciwko powodom na podstawie tego samego tytułu wykonawczego.

Dokonując oceny prawnej, Sąd I instancji, wskazał, że zgodnie z art. 840 § 1 pkt 2 kpc dłużnik może w drodze procesu żądać pozbawienia tytułu wykonawczego wykonalności w całości lub w części albo ograniczenia, jeżeli po powstaniu tytułu egzekucyjnego nastąpiło zdarzenie, wskutek którego zobowiązanie wygasło albo nie może być egzekwowane; gdy tytułem jest orzeczenie sądowe, dłużnik może powództwo oprzeć także na zdarzeniach, które nastąpiły po zamknięciu rozprawy, a także zarzucie spełnienia świadczenia, jeżeli zarzut ten nie był przedmiotem rozpoznania w sprawie. Zasadność powództwa o pozbawienie tytułu wykonawczego wykonalności ocenia się według stanu rzeczy w chwili orzekania.

Sąd podkreślił, że do zdarzeń powodujących wygaśnięcie zobowiązania, należą w szczególności: wykonanie zobowiązania przez dłużnika, potrącenie, odnowienie, zwolnienie z długu. Do zdarzeń związanych z niemożliwością egzekwowania zobowiązania, należą: przedawnienie roszczenia, rozłożenie świadczenia obciążającego dłużnika na raty, prolongata terminu spełnienia świadczenia udzielona dłużnikowi przez wierzyciela, skorzystanie przez dłużnika z zarzutu zatrzymania. Powodowie podnieśli zarzut przedawnienia roszczenia stwierdzonego nakazem zapłaty Sądu Rejonowego w Gdańsku w sprawie IX GNc 4201/03 - początkowo w całości co od obydwójga pozwanych, a następnie co do M. S. - tylko w zakresie odsetek przed dniem 21 października 2011 roku. Powód reprezentowany przez profesjonalnego pełnomocnika nie cofnął jednak w pozostałym zakresie powództwa stąd brak było podstaw do umorzenia postępowania w części.

Zgodnie z art. 125 § 1 kc, roszczenie stwierdzone prawomocnym orzeczeniem sądu lub innego organu powołanego do rozpoznawania spraw danego rodzaju albo orzeczeniem sądu polubownego, jak również roszczenie stwierdzone ugodą zawartą przed sądem albo przed sądem polubownym albo ugodą zawartą przed mediatorem i zatwierdzoną przez sąd, przedawnia się z upływem lat dziesięciu, chociażby termin przedawnienia roszczeń tego rodzaju był krótszy. Jeżeli stwierdzone w ten sposób roszczenie obejmuje świadczenia okresowe, roszczenie o świadczenia okresowe należne w przyszłości ulega przedawnieniu trzyletniemu.

Sąd Rejonowy podniósł, że termin przedawnienia, o jakim mowa w art. 125 kc, podlega ogólnym regułom dotyczącym biegu terminu przedawnienia wynikającym z art. 123 kc, w szczególności może on ulegać przerwaniu przez wystąpienie przez wierzyciela z wnioskiem o wszczęcie postępowania egzekucyjnego. Pozwany w dniu 16 grudnia 2003 roku wniósł do komornika sądowego przy Sądzie Rejonowym w Sierpcu o wszczęcie egzekucji, przerywając w ten sposób bieg przedawnienia. Komornik umorzył postępowanie postanowieniem z 7 listopada 2005r., którego odpis doręczono pozwanemu 18 listopada 2005r. Zatem uprawomocniło się ono 25 listopada 2005r. i od tego dnia termin przedawnienia rozpoczął bieg na nowo. Roszczenie w zakresie należności głównej nie uległo przedawnieniu. Postępowanie egzekucyjne dotyczyło zarówno M. S., jak i J. O.. Wniosek pozwanego z 16 grudnia 2003r. o wszczęcie egzekucji dotyczył obojga dłużników, z treści przedstawionych pism komornika i postanowienia o umorzeniu postępowania, jednoznacznie wynika, iż postępowanie egzekucyjne toczyło się przeciwko obojgu powodom. Okoliczność, iż postępowanie egzekucyjne zostało umorzone z powodu bezskuteczności, pomimo że powódka osiągała wówczas dochód, nie jest wystarczająca dla ustalenia, iż postępowanie egzekucyjne dotyczyło jedynie powoda.

Sąd uznał jednak, że zasadne jest żądanie powodów w zakresie przedawnienia odsetek, bowiem są one świadczeniem okresowym i zgodnie z art. 125 § 1 zd 2 kc, zastosowanie ma do nich trzyletni termin przedawnienia

W postępowaniu o pozbawienie wykonalności tytułu wykonawczego Sąd bada okoliczności, które zaszły po powstaniu tytułu egzekucyjnego, zatem przedawnieniu uległy odsetki począwszy od dnia 3 września 2003r. Pozwany 22 października 2014r. złożył ponowny wniosek o wszczęcie egzekucji komorniczej, co przerwało bieg przedawnienia, zdaniem Sądu I instancji, odsetki uznać należy za przedawnione do 21 października 2011r, tj. 3 lata przed ponownym złożeniem wniosku o wszczęcie postępowania egzekucyjnego.

W przekonaniu Sądu, powodowie wygrali sprawę w niewielkiej części, zatem należało ich uznać za stronę przegrywającą, która na podstawie art. 98 kpc, jest zobowiązana zwrócić przeciwnikowi poniesione koszty procesu. Pozwany, reprezentowany przez pełnomocnika, uiścił dwa razy opłatę od pełnomocnictwa w kwocie po 17 zł oraz opłatę 40 zł od wniosku o zmianę postanowienia o zabezpieczeniu. Nadto na rzecz pozwanego Sąd zasądził od powodów solidarnie kwotę 2.400 zł kosztów zastępstwa procesowego obliczonych na podstawie § 6 pkt 5 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z 28 września 2002r. w sprawie opłat za czynności adwokackie oraz ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej z urzędu.

Apelację od wyroku złożyli powodowie, zaskarżając go w części oddalającej powództwo i zarzucili:

- naruszenie art. 233 kc poprzez dokonanie dowolnej, a nie swobodnej zgromadzonego w sprawie materiału dowodowego i przyjęcie, że postępowanie egzekucyjne wszczęte na wniosek wierzyciela 16 grudnia 2003r. prowadzone było w stosunku do obydwójga dłużników, a w niniejszej sprawie powodów, podczas gdy postępowanie egzekucyjne wobec J. O. nigdy nie było prowadzone w sposób prawidłowy, z uwagi na brak zawiadomienia o wszczęciu postępowania egzekucyjnego;

- art. 123 kc poprzez przyjęcie, że bieg przedawnienia został skutecznie przerwany z dniem 16 grudnia 2003r. wobec obydwójga dłużników, a w niniejszej sprawie powodów, podczas gdy jego przerwanie nie nastąpiło, a roszczenie (...) S.A. uległo przedawnieniu w stosunku do J. O.;

- art. 840 § 1 ust. 2 kpc poprzez jego niezastosowanie, podczas gdy spełnione zostały przesłanki pozbawienia wykonalności tytułu wykonawczego w całości, z uwagi na przedawnienie roszczenia;
- art. 227 kpc poprzez nieprzeprowadzenie z urzędu dowodu z przesłuchania Komornika Sądowego przy Sadzie Rejonowym w Sierpcu i nieustalenie, czy i jakie czynności egzekucyjne były podejmowane przez dłużników;
- art. 5 kc poprzez nadużycie przez pozwaną spółkę prawa podmiotowego i nieprowadzenie wobec dłużników egzekucji przez okres niespełna 10 lat, co skutkowało powstaniem wysokich odsetek, że wcześniejsze prowadzenie egzekucji, byłoby wobec uzyskiwania dochodów skuteczne;
- art. 328 kpc poprzez nieodniesienie się przez Sąd do podnoszonych przez stronę powodową kwestii, w tym w zakresie braku prowadzenia wobec J. O. postępowania egzekucyjnego, co uniemożliwia dokonania oceny wyводу Sądu I instancji.

W związku z powyższym, powodowie wniesli o zmianę zaskarżonego wyroku i uwzględnienie powództwa w całości, ewentualnie o jego uchylenie i przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania Sądowi I instancji.

W odpowiedzi na apelację, pozwany wniósł o jej oddalenie oraz zasądzenie na jego rzecz kosztów zastępstwa procesowego w postępowaniu apelacyjnym.

Sąd Okręgowy zważył, co następuje:

Apelacja zasługuje na uwzględnienie w nieznacznej części.

Zarzut naruszenia art. 840 § 1 kpc jest zasadny o tyle, że Sąd Rejonowy nieprawidłowo oznaczył początkową datę odsetek umownych, które uległy przedawnieniu, jako roszczenie okresowe. Nie ma powodów, dla których początek biegu przedawnienia miałby być tożsamy z datą wydania nakazu zapłaty, skoro orzeczenie nakazuje zapłatę odsetek z rozbiciem na różne kwoty od dat przed wydaniem nakazu. Jedynie w tym zakresie Sąd Okręgowy uwzględnił apelację.

W pozostałej części apelacja powodów jest niezasadna.

Sąd II instancji w całości podziela ustalenia faktyczne oraz ocenę prawną Sądu Rejonowego i przyjmuje je za własne.

Sąd nie dopuścił się obrazy przepisów prawa procesowego. Istota zarzutów apelacyjnych sprowadza się do próby wykazania, że w 2003r. nie doszło do wszczęcia egzekucji przeciwko J. O., ponieważ nie otrzymała od komornika żadnego pisma, a ponadto w tamtym okresie dysponowała majątkiem, z którego komornik mógł ściągnąć należność. Wbrew przekonaniu powodów, prawidłowość czynności podejmowanych przez komornika, w tym nawet brak zawiadomienia o wszczęciu egzekucji, nie ma znaczenia dla oceny, czy nastąpiła przerwa w biegu przedawnienia. Kluczowe znaczenia dla uznania, czy wierzyciel przedsięwziął czynności mające na celu wyegzekwowanie świadczenia, ma sam fakt złożenia wniosku egzekucyjnego. Przerwa w biegu przedawnienia następuje już tylko przez podjęcie akcji mającej na celu ściągnięcie długu przez uprawniony organ i bez znaczenia dla stwierdzenia tej okoliczności jest to, jak egzekucja była prowadzona przez komornika. W związku z tym, zastrzeżenia powodów, że komornik ani nie doręczył dłużnicze żadnej korespondencji, ani nie skierował egzekucji do jej majątku, nie mają wpływu na ocenę, czy nastąpiła przerwa w biegu przedawnienia.

Z tych przyczyn, nie można Sądowi I instancji czynić zarzutu naruszenia art. 233 § 1 kpc, a tym bardziej art. 227 kpc polegającego na zaniechaniu dopuszczenia z urzędu dowodu z zeznań komornika.

Nie zasługuje na uwzględnienie także zarzut naruszenia art. 5 kc, przede wszystkim dlatego, że to powodowie występują z roszczeniem przeciwko (...) S.A. w T.. Obronny charakter art. 5 kc sprawia, iż nie może on stanowić podstawy dochodzenia żądań, w tym także powództwa z art. 840 kpc. (wyrok Sądu Najwyższego z 27 stycznia 1999r., II CKN 151/98, OSNC 1999/7-8/134)

Z tych wszystkich względów, Sąd Okręgowy zmienił zaskarżony wyrok na podstawie art. 386 § 1 kpc.

O kosztach procesu za II instancję Sąd orzekł w myśl art. 100 zd. 2 kpc, ponieważ pozwani tylko w nieznacznej części ulegli żądaniu powodów w postępowaniu odwoławczym. Wysokość wynagrodzenia pełnomocnika pozwanego została ustalona zgodnie z § 10 ust. 1 pkt. 1 w zw. z § 2 pkt. 5 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z 22 października 2016r. w sprawie opłat za czynności adwokackie (w brzmieniu obowiązującym do 27 października 2016r.).

Wacław Banasik Małgorzata Michalska Renata Wanecka